

**PSYCHOTERAPEUTICKÉ TECHNIKY I
PST412**

PREZENČNÍ STUDIUM

Fakulta sociálních studií MU
2013

PSYCHOTERAPEUTICKÉ TECHNIKY I

Základní charakteristika:

Kurz navazuje a prohlubuje poznatky povinných předmětů, které se věnují psychoterapii a poradenství. Cílem je studenty teoreticky a prakticky seznámit s vybranými technikami některých psychoterapeutických směrů a přístupů, s jejich využitím při terapeutické práci a se základními terapeutickými dovednostmi. Kurz bude veden formou zážitkových a sebezkušenostních aktivit, které spolu se samostudiem literatury mají být východiskem pro zpracování závěrečné eseje.

Určeno:

Psychoterapeutická studia

Garant programu:

PhDr. Roman Hytych, Ph.D., katedra psychologie FSS MU, e-mail: romhyt@gmail.com

Vyučující:

PhDr. Roman Hytych, Ph.D., katedra psychologie FSS MU, e-mail: romhyt@gmail.com

Mgr. Zbyšek Mohaupt, e-mail: mohaupt@email.cz

Mgr. Leoš Zatloukal, Ph.D., e-mail: leos.zatloukal@centrum.cz

Obsahové a časové rozvržení kurzu

Témata:

Okruh 1	<p>PhDr. Roman Hytych, Ph.D. 25. 2. a 11. 3. v čase 16-19:30 v P 31</p> <p>Základní struktura procesu nabízení techniky a specifické využití terapeutických technik při odlišných fázích psychoterapeutického procesu. Při ukázkách aplikace terapeutických technik vycházejících z přístupů psychodramatu, satiterapie a existenciální psychoterapie bude kladen důraz na etické aspekty práce. Nabízené techniky se mohou měnit na základě zkušeností studentů:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozehříváčky a rituály zakončení 2. Dělení se ve skupině (vyzkoušení různých možností) 3. Představení a seznámení se 4. Zachycení aktuální struktury skupiny 5. Psychodramatická konkretizace cílů a jejich dosahování 6. Kdo Jsem?
Okruh 2	<p>Mgr. Leoš Zatloukal, Ph.D. 19. 4. v čase 8:00-15:40 v zaměstnaneckém klubu</p> <p>V rámci tohoto bloku se studentky a studenti seznámí s využitím vybraných technik terapie zaměřené na řešení a ericksonovských přístupů. Jednotlivé techniky budou zasazeny do teoretických východisek daného přístupu. Předpokládá se aktivní účast studentů na praktických cvičeních. Témata:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Principy terapie zaměřené na řešení 2. „Problem talk“ x „solution talk“ 3. Připojování ke klientovi 4. „Zázračná otázka“ 5. Práce se škálou 6. Využití metafor
Okruh 3	<p>Mgr. Zbyšek Mohaupt 11. 4. v čase 8.00 – 15.30 v U 23 (od 12hod zam. klub)</p> <p>Cílem této části je seznámit účastníky zážitkovou formou s několika vybranými technikami, použitelnými při diagnostice a terapii rodinného systému a partnerské dyády. Předpokladem k úspěšnému zvládnutí bloku je aktivní zapojení účastníků během výuky, sdílení reflexe vývoje a fungování vlastní rodiny a předchozí zkušenost s procesem skupinové dynamiky. Jednotlivé techniky si účastníci během výuky sami vyzkouší – buď v roli terapeuta, klienta nebo aktéra. Tematická struktura bloků:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rodinná mapa. Kresba bytu. 2. Rodinná skulptura (statická, dynamická). Hra s kameny. 3. Techniky párové terapie: krátké prožitkové intervence, rozvíjející intervence. 4. Ostrov rodiny. <p>Pomůcky účastníků: Volné papíry, obyčejné tužky, pastelky.</p>

Požadavky na ukončení kurzu

Ukončení kurzu:

Kurz je ukončen kolokviem.

Podmínky ukončení kurzu:

- **účast** na seminářích (absence max 4h), předpokládá se aktivní zapojení studentů při výuce
- **závěrečná seminární práce – eseje** (viz níže pokyny pro psaní závěrečné eseje)

Pokyny pro vypracování eseje:

Rozsah: 12 – 13 000 znaků

Termín odevzdání: **5. 5. 2013** (včetně)

Způsob odevzdání: Odevzdávárna předmětu

Výběr tématu: Studenti potvrzují výběr tématického okruhu přihlášením k práci v IS (aplikace seminární skupiny) do **23. dubna 2013** (včetně):

okruh 1 (vyučující Roman Hytych)

okruh 2 (vyučující Leoš Zatloukal)

okruh 3 (vyučující Zbyšek Mohaupt)

Obsah:

Práce se věnuje podrobněji jedné technice nebo bloku zaměřenému na jedno téma.

Esej musí obsahovat:

- teoretické zakotvení techniky – co na semináři nezaznělo a doplňuje praxi (další relevantní techniky, kontext jejich použití, kontraindikace atd.)
- sebereflexe zážitku práce s technikou (pocity, zisky, osobní významy a interpretace...) reflexe techniky pro budoucí terapeutickou práci (co bych mohl použít, proč a k čemu, co mi nevyhovuje, proč a v čem):
  - a. uveďte příklad, kdy byste techniku použili (např. individuální t., skupinová t., fáze terapeutického procesu, kdy byste techniku nepoužili?),
  - b. pro kterou cílovou skupinu je vhodná, není vhodná,
  - c. vymyslete modifikaci dané techniky a uveďte příklad,
  - d. jaká jsou rizika techniky, jaké jsou její možnosti a jaké jsou její limity?Reflektovat lze též:
  - a. práci lektora-terapeuta v semináři (co jsem se od něj učil, naučil, co mne rušilo)
  - f. celkové vyznění semináře v kontextu psychoterapeutické výuky (zasazení mezi ostatní předměty, na co navazuje, co umožňuje dál ve studiu atd.)

Formální požadavky:

Nutností je důsledné odkazování se na zdroje dle citačních standardů APA a dodržování **zásad psaní odborného textu**. Seminární práce má propojovat odborný text s vlastní reflexí. Citujte **nejméně na třech odborných zdrojích** z nabídnuté literatury (i jiné). Jako odborný zdroj nebude uznávána základní učebnice (např. Základy psychoterapie).

Kritéria pro hodnocení eseje:

- způsob zpracování tématu – převaha vlastních úvah, názorů, vhledů a interpretací, propojení s odbornými texty
- propracovanost, strukturovanost, zřetelná myšlenková linie či koncepce
- obsahová hutnost a hloubka (*hloubka je samozřejmě nepřímou úměrnou šíří záběru – také práce se širokým záběrem a menší propracovaností jednotlivých podtémat může být výborná; doporučujeme ale raději podrobně a v souvislostech rozpracovat vybrané dílčí téma*)
- dodržení rozsahu a tématu formální úroveň (citace, zdroje)

Upozornění:

Pisemné práce studenti vypracovávají samostatně s použitím relevantní literatury. Dbejte na dodržování citačních pravidel, v případě, že citujete jiné autory. Práce jiných autorů vydávané za

vlastní jsou považovány za plagiát. Takový počín je automaticky považován za nesplnění zadaného úkolu, porušení studijních povinností s následkem disciplinárního řízení.

Oprava textu:

Pokud bude studentovi text vrácen k přepracování, je nezbytné, aby text přepracoval s ohledem na přímo zmíněné komentáře. Ve slovním hodnocení lze obvykle postihnout jen některé (obvykle ty nejvýraznější) nedostatky či kvality práce, předpokládá se proto, že studující je schopen si tyto komentáře „generalizovat“ a propojit je s požadavky uvedenými v sylabu. Přepracované práce odevzdejte nejpozději týden po obdržení komentáře lektora/lektorky stejným způsobem jako první práci.

Literatura:

Literatura k okruhu 1:

- Kratochvíl, S. (2001): Skupinová psychoterapie v praxi. Praha: Galén (78-91, 109-142)
- J. L. Moreno. Psychodrama a sociodrama; překlad kapitoly z knihy *Who Shall Survive? – Foundations of Sociometry, Group Psychotherapy, and Sociodrama* (1993), ASGPP, McLean, VA, s. 53 – 61, přeloženo M. Němcovou 1996.
- Rieger, Z. (1999): *Lod' skupiny*, Hradec Králové: Konfrontace (57-60, 152-184)
- Rogers, C. R. (1961). A Process Conception of Psychotherapy. (pp. 125-159) In *On Becoming a Person: A therapist's view of Psychotherapy*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Yalom, I.D. (1999): *Teorie a praxe skupinové psychoterapie*, Hradec Králové: Konfrontace (162-214, 526-534)
- Yalom, I. D. (2006). *Existenciální psychoterapie*. Praha: Portál.

Literatura k okruhu 2:

- BATTINO, R., SOUTH, T. L. *Ericksonian approaches: A comprehensive manual*. 2nd ed. Norwalk: Crown house publ., 2005.
- BERG, I. K. *Posílení rodiny*. Praha: ISZ, 1992.
- BERG, I. K., MILLER, S. D. *Working with the problem drinker: A solution-focused approach*. New York: W.W. Norton and comp., 1992.
- COMBS, G., FREEDMAN, J. *Symbol, story and ceremony: Using metaphor in individual and family therapy*. New York: W. W. Norton and comp., 1990.
- DE JONG, P., BERG, I. K. *Interviewing for solutions*. Pacific Groove: Brooks/ Cole publ., 1998.
- DE SHAZER, S. *Klíče k řešení v krátké terapii*. Trenčín: Galanta, 1993.
- DE SHAZER, S., DOLAN, Y., KORMAN, H., TREPPER, T., MCCOLLUM, E., BERG, I. K. *Zázračná otázka: Krátká terapie zaměřená na řešení*. Praha: Portál, 2011.
- DOLAN, Y. M. *A path with a heart: Ericksonian utilization with resistant and chronic clients*. New York: Brunner/ Mazel publ., 1985.

Literatura k okruhu 3:

- Chvála, V., Trapková, L. (2005). *Rodinná terapie psychosomatických poruch*. Praha: Portál.
- Knop, J. (1992). Kresba bytu. *Konfrontace, časopis pro psychoterapii*, č.9, str. 11-16.
- Rieger, Z., Vyháňková, H. (1996, 2001). *Ostrov rodiny*. Hradec králové: Konfrontace.
- Schlippe, A., Schweitzer, J. (2006). *Systemická terapie a poradenství*. Brno: Cesta.
- Svoboda, M.(ed.), Krejčířová, D., Vágnerová, M. (2001). *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. Praha: Portál, kap. 14: Rodinná diagnostika.
- Weber, R. (2007). *Páry v psychoterapii. Na prožitek orientované metody a cvičení*. Praha: Portál.